Gemeente Meppel

Raadsvoorstel

Agendapunt	Vertrouwelijkheid	Datum vastgesteld	Registratienummer
4.1	Openbaar	3 juni 2025	3455233

Onderwerp
Perspectiefnota 2026-2029

Voorgesteld raadsbesluit

De Perspectiefnota 2026-2029 vast te stellen en daarmee in te stemmen met de in de nota uitgezette koers als basis voor de begroting 2026 en de meerjarenraming 2027 tot en met 2029.

Inleiding en context
De financiële situatie van de gemeente Meppel en het voorziene forse tekort in de meerjarenbegroting waren de afgelopen periode aanleiding voor diverse maatregelen: een financieel actieplan; het doorlichten van de begroting via Zero Based Budgetting; het programma Balans Ambities en Middelen en daarbinnen het voeren van een takendiscussie (onder de naam Kiezen voor de Toekomst). Ook de toenemende tekorten op de arbeidsmarkt spelen een rol. De uitkomsten van dit alles vormen de basis van deze perspectiefnota.

Gedurende het traject dat is doorlopen, zijn de omstandigheden gewijzigd. Bij de start gingen we ervan uit dat in 2026 al de nodige besparingen gerealiseerd moesten zijn. Dat jaar was het eerste jaar van het financiële ravijn. Inmiddels heeft het Rijk extra middelen aan gemeenten in het vooruitzicht gesteld om het ravijn deels te dempen en vooral incidenteel bij te dragen aan de tekorten in de jeugdzorg die zich bij veel gemeenten voordoen – voor de periode tot en met 2027. Ook zijn onze algemene reserves behoorlijk in omvang toegenomen door incidentele meevallers in de afgelopen jaren. Daarmee is de grootste druk van de ketel en blijft de opgave voor de langere termijn goeddeels overeind. Om die reden is het mogelijk om stevig te investeren in preventie en kwaliteit, waarmee op de langere termijn de noodzakelijke besparingen gerealiseerd kunnen worden. Daarmee bereiken we een meerjarenperspectief dat financieel in balans is.

Beoogd effect
Een duurzame balans tussen gemeentelijke taken en ambities enerzijds en de middelen (geld en capaciteit) om deze te realiseren

Toelichting en argumenten
1. De gemeenteraad besluit over de perspectiefnota als kaderstellend document.

In de perspectiefnota zelf staan alle ontwikkelingen, plannen en overwegingen uitvoerig beschreven. Daarom volstaan we in dit raadsvoorstel met een korte samenvatting.

Veel is onzeker, zowel mondiaal als nationaal. Die onzekerheid vraagt om wendbaarheid. Daar geven we invulling aan door vooral in te zetten op preventieve maatregelen. Door eerst te investeren, kunnen we op de (middel)lange termijn met minder middelen toe.

Waar besparingen nodig zijn, toetsen we die aan vier uitgangspunten:
- Preventief en toekomstgericht
- Samenlevinggericht
- Effectief en zakelijk
- Rolhelderheid

Deze uitgangspunten sluiten aan bij de richtinggevende uitspraken van uw raad.

De uitkomst van de perspectiefnota is in balans. Op de korte termijn is de begroting sluitend, voor de middellange en lange termijn presenteren we plannen en een aanpak. Die zullen ertoe leiden dat we voor alle jaren weer een sluitende begroting hebben of die dan naar verwachting alsnog kunnen realiseren.

Concrete voorstellen daarover leggen wij de komende jaren vanzelfsprekend aan u als raad voor.

Op drie terreinen zien we op dit moment voor de (middel)lange termijn mogelijkheden om met minder middelen onze resultaten te behalen: preventie in het sociaal domein, Wijk- en dorpsgericht werken en de gemeentelijke organisatie)

Tot slot biedt de perspectiefnota ook ruimte voor het investeren in een nieuw zwembad. Met de plannen daarvoor (inclusief een zorgvuldig traject van participatie) komen we bij u als raad terug.

<u>Kanttekeningen en alternatieven</u>

1. *Na het voeren van de takendiscussie volgt nu nog geen besluit over concrete besparingsmaatregelen*

Tijdens de takendiscussie zijn tal van concrete besparingsopties benoemd en de revue gepasseerd. Tegelijk valt daarover nu nog geen besluit.

De reden daarvoor is de volgende.
De concrete besparingsopties waren illustratie van de clusters (producten uit de begroting), die zijn voorgelegd. En ze waren nodig om zicht te krijgen op waaraan en in welke richting uw raad denkt qua besparingen. Om twee redenen stellen we voor dergelijke concrete besluiten pas in de komende periode daadwerkelijk te nemen. Ten eerste om concrete maatregelen beter uit te werken, met betrokkenen tot de beste invulling te komen en ze soms beter te ramen. Ten tweede omdat we meer tijd hebben, nu het Rijk voor 2026 en 2027 zodanig extra middelen beschikbaar heeft gesteld dat we in die jaren niet per se keuzes hoeven te maken om te komen tot een sluitende begroting.

Financiële middelen en effecten
Het meerjarenperspectief biedt een aanzienlijk gunstiger beeld dan bij de programmabegroting 2025-2028. De jaren 2026 en 2027 tonen een overschot, terwijl de tekorten in de jaren daarna lager uitvallen. Dit biedt de mogelijkheid om aan de voorkant te investeren in preventie en kwaliteit, waarmee op termijn besparingen gerealiseerd kunnen worden. Het totaal van investeringen en besparingen leidt ertoe dat nagenoeg elk komende begrotingsjaar ongeveer in balans is.

In de Perspectiefnota zelf treft u een overzicht aan waarin alle cijfers op een rijtje staan. Daaruit blijkt dat, op basis van de cijfers, feiten en plannen van nu, alleen in 2028 nog een beperkt negatief saldo resteert. Alle andere jaren eindigen positief.

Integrale afstemming
Managers, strategen en andere medewerkers uit alle domeinen en teams

Communicatie en participatie
De perspectiefnota is openbaar gemaakt op 4 juni. Na vaststelling ervan wordt een traject gevolgd van uitwerking ervan, waarbij ook stakeholders worden betrokken. Participatie daarbij is maatwerk.

Uitvoering / vervolgproces
Het vervolg vindt plaats in drie hoofdprocessen: de korte, middellange en lange termijn.

- Voor de meeste plannen en maatregelen geldt: enkele daarvan krijgen een plaats in de komende begroting. In veel gevallen is meer voorbereidingstijd nodig, en nemen we ze op in planning-&controldocumenten die daarna volgen.

- Voor de drie grote opgaven om met minder middelen onze resultaten te behalen (preventie in het sociaal domein, Wijk- en dorpsgericht werken en de gemeentelijke organisatie) geldt het volgende. De komende periode gaan we aan de slag met het maken van goed onderbouwde projectplannen. Daarover zullen wij u naar verwachting berichten in een informatieve Perspectiefnota 2027-2030.

Bijlagen

1. Onderzoeksopdracht sociale basis
2. Onderzoeksopdracht Wijk- en dorpsgericht werken als vliegwiel voor samenwerking
3. Onderzoeksopdracht Investeren voor de Toekomst
4. Oplegger sociaal domein
5. Oplegger fysiek domein

Achterliggende stukken

-

Burgemeester en wethouders,

de secretaris, de burgemeester,

A.J. Kastelein A. Maathuis